

POZNÁMKY

PRVNÍ KAPITOLA: VZESTUP NOVÉHO SYSTÉMU

1. Esej Francise Fukuyamy „Konec dějin“ se objevil v *National Interest* v létě 1989 a autor ji rozšířil do formátu knihy *Konec dějin a poslední člověk* (The End of History and the Last Man, New York, Free Press, 1992). (České vydání Praha 2004. Pozn. překl.)
2. Podle Indexu demokracie pro rok 2008 Economist Intelligence Unit „lze demokracii nahlížet jako soubor opatření a principů, jež institucionalizují, a v konečném důsledku tudíž chrání demokracii. Třebaže se ukázalo, že konsenzus ohledně přesné definice je nedosažitelný, většina pozorovatelů dnes bude souhlasit přinejmenším s tím, že mezi základní rysy demokracie patří vláda založená přání většiny a souhlasu ovládaných, na existenci svobodných a férových voleb, ochrana práv menšin a úcta k základním lidským právům. Demokracie předpokládá rovnost před zákonem, právo na spravedlivý proces a politický pluralismus.“
3. Spojené národy, *Zpráva o lidském rozvoji 1993* (Human Development Report 1993, New York, Oxford University Press).
4. Kenichi Ohmae, *Konec národního státu: vzestup regionálních ekonomik* (The End of the Nation State: The Rise of Regional Economies, New York, Simon & Schuster, 1995, s. 12).
5. Donald McIntyre, *Severní Korea: Národ ve tmě* (North Korea: A Nation in the Dark, *Time*, <http://www.time.com/time/workd/article/0,8599,366219,00.html>).
6. Některé regionální organizace dosáhly víc než jiné. Karibské společenství (Caribbean Community, zkráceně Caricom) a Fórum tichomořských ostrovů (Pacific Island Forum) umožňují zástupu maličkých státek postavit se na mezinárodní scéně větším hráčům v několika málo otázkách, které jsou pro ně důležité. Antarktický smluvní systém (The Antarctic Treaty System) již přes čtyřicet let brání rozmístování vojenských posádek a prohlubuje vědeckou spolupráci na jediném neobydleném kontinentě. Rada pro spolupráci v Perském zálivu (The Gulf Cooperation Council) umožňuje šesti arabským státům efektivně rozvíjet trh zboží a služeb. Žádná z těchto organizací však nenarušila svrchovanou moc svých členských států.
7. Nejlepšími z nedávných zpráv o čínském systému cenzury jsou „China Censorship 2.0: How Companies Censor Bloggers“ od Rebekky McKinnonové (First Monday blog, sv. 14, č. 2-2, únor 2009); *Race to the Bottom: Corporate Complicity in Chinese Internet Censorship*, Human Rights Watch, srpen 2006; a *Journey to the Heart of Internet Censorship*, Reportéři bez hranic, říjen 2007.
8. Naomi Klein, *No Logo* (Toronto, Knopf, 1999, xxiii).

9. Sarah Anderson a John Cavanagh, *The Top 200: The Rise of Corporate Global Power* (Washington, DC: Institute for Policy Studies, prosinec 2000), založeno na statistických údajích časopisu *Forbes*.
10. Frances Maguire, „The New Masters of the Universe,“ *Banker*, 2. Ledna 2006.
11. Konference Spojených národů o obchodu a rozvoji (UNCTAD), Světová zpráva o investicích 2008: Nadnárodní společnosti a problém infrastruktury (World Investment Report 2008: Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge, New York/Ženeva).
12. Tito kritikové mohou sypat z rukávu spousty příkladů, které jejich obvinění dokládají: Chemickou továrnu Union Carbide v indickém Bhópálu, jež v prosinci 1984 omylem vypustila do ovzduší tuny jedovatého plynu, který v průběhu let zabil několik tisíc lidí; nehodu ropného tankeru společnosti Exxon Valdez v březnu 1989, která těžce poničila pobřeží Zálivu prince Williama na Aljašce; využívání špatně placených a v nevyhovujících prostorách pracujících dělníků, ba i dětské práce, v továrnách vyrábějících obuv pro společnosti Nike, Puma, Reebok a Adidas v zemích jako Pákistán, Bangladéš a Vietnam; údajně agresivní marketing karcinogenních cigaret Philip Morris v rozvojových zemích; a neochotu velkých farmaceutických společností dovolit, aby byly jimi patentované léky na HIV/AIDS levně vyráběny v afrických zemích, které je nejvíc potřebují. Tyto případy i mnohé další přiměly některé společnosti vyplatit obrovské sumy na kompenzacích a přijmout novou politiku i praktiky.
13. Viz UNCTAD, World Investment Report 2008; a Peter F. Drucker, „Tading Places,“ *National Interest*, jako 2005.
14. Antoine van Agtmael, *How a New Breed of World-Class Companies Is Overtaking the World*, New York, Free Press, 2007).
15. Ze zprávy o stavu Unie Billa Clintona z roku 1966, <http://clinton4.nara.gov/WH/New/other/sotu.html>.
16. Seznam firem Global 2000 časopisu *Forbes* pro rok 2008.

DRUHÁ KAPITOLA: STRUČNÁ HISTORIE KAPITALISMU

1. Adam Smith, *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů* (1776. New York, Modern Library, 1994), kniha 4, kap. 2, s. 484–485.
2. Adam Smith, *Teorie mravních citů* (1759), Cambridge, Velká Británie, Cambridge University Press, 2002, úvod.
3. Během krize spořitelny a záložen v 80. letech (a na počátku let 90.) padlo přes tisíc ústavů a americkou federální vládu to stálo přinejmenším 125 miliard dolarů.
4. South Sea Company (Tichomořská společnost), založená roku 1711, měla monopol na britský obchod se španělskou Jižní Amerikou a Tichomořím. Hodnota jejích akcií stoupla v roce 1720 v průběhu necelých šesti měsíců o 800 %, když držitelé vládních dluhopisů* obdrželi nabídku vyměnit je za podíly ve společnosti za diskontní ceny. Ve zbývající části roku 1720 poklesla hodnota akcií o 90 % a v lednu následujícího roku se zastavila na ceně, která mnoho těch, kdo vstoupili na trh později, zruinovala. V témž roce vedla podobná „mississippská bublina“ ke zhroucení hodnoty akcií francouzské Louisianské společnosti, jejichž cena stoupla v předchozím roce o 3600 %. Těmto dvě-

* Šlo o vládní dluh, který zůstal po válce o španělské dědictví. Pozn. překl.

ma prvním akciovým bublinám předcházelo v Nizozemí téměř o sto let dříve tzv. tulipánové šílenství, kdy se cibulky tulipánů nakrátko staly ceněnou komoditou dosahující hodnoty zlata, než jejich cena v únoru 1637 prudce klesla. Všechny tři bubliny poprvé popsal Charles Mackay ve své práci *Extraordinary Popular Delusions and the Madness of Crowds* (1884; New York, Harmony Books, 1980).

5. Nejdostupnější odkaz na použití tohoto termínu Wilhelmem Liebknechtem je na <http://www.marxist.org/archive/liebknecht-w/1896/08/our-congress.html>.
6. Ludwig von Mises, *Socialism: An Economic and Sociological Analysis*, překl. J. Kahane (London, Jonathan Cape, 1936, rev. vyd., New Haven, CT, Yale University Press, 1951).
7. Lev Trockij, *Zrazená revoluce: Co je Sovětský svaz a kam jde? (The Revolution Betrayed: What is the Soviet Union a Where Is It Going?)*, překl. Max Eastman, New York, Dover 2004).
8. Murray N. Rothbard, „A Future of Peace and Capitalism“ v *Modern Political Economy*, vyd. James H. Weaver (Boston, Allyn & Bacon, 1973, kap. 28, s. 419–430, <http://mises.org/story/1959>).
9. Projev Dwighta Eisenhowera z roku 1961 o vojensko-průmyslovém komplexu, <http://coursesa.matrix.msu.edu/~hst306/documents/indust.html>.
10. Definice Laury LaHayeové, *Concise Encyclopedia of Economics*, Library of Economic and Liberty, <http://www.econ-lib.org/library/Enc/Mercantilism.html>.
11. Za anglicko-španělských válek v letech 1585–1604 nedocházelo jen ke střetům a šarvátkám v anglických a španělských přístavech nebo na moři (nejznámější je bitva, v níž sir Francis Drake v roce 1588 porazil španělskou Armadu), ale také na teritoriích (a kvůli nim) dnešní Floridy, Portorika, Dominikánské republiky a Panamy, kde Drake zemřel.
12. Merkantilismus byl ze své podstaty protekcionistický systém, nicméně individuální lojalita platila za skvěle obchodovatelnou komoditu. Byl to koneckonců Angličan Henry Hudson, předobraz světoobčana, jenž tajně pracoval pro Holanďany, který před více než čtyřmi stoletími vplul do newyorského přístavu a dal do pohybu události, které začlenily území pozdějších Spojených států do raně merkantilistického světa.
13. Existovaly i jiné příklady, kdy britská koruna či vláda udělila soukromým akciovým společnostem podobné obchodní monopoly. Například Moskevská společnost, možná vůbec nejstarší akciová společnost (založená v roce 1555) měla monopol na obchod s Moskvou a lov velryb; Společnost Hudsonského zálivu (1670) měla monopol na „indický“ obchod, většinou s kožešinami, v britské Kanadě; a Tichomořská společnost (South Sea Company, 1711) měla monopol na obchod se španělskou Jižní Amerikou.
14. „Bezpečnost Velké Británie velmi závisí na četnosti jejích námořníků a loďstva. Zákon o mořeplavbě tudíž dělá dobře, když se snaží udělovat námořníkům i loďstvu Velké Británie obchodní monopoly své země.“ Smith rovněž prohlásil: „Pokud jde o výrobce potřebné pro jeho bezpečnost, je důležité, aby bylo království co nejméně závislé na svých sousedech.“ Adam Smith, *The Wealth of Nations* (1776; New York, Modern Library, 1994, kniha 47, kap. 2.24 a kniha 5, kap. 5.36).
15. Hume řekl, že „kde se zachová otevřený kontakt mezi národy, je nemožné, aby domácí průmysl nepřijímal pokrok přicházející odjinud.“ David Hume, „The Jealousy of Trade,“ *The Philosophical Works of David Hume* (London, Tait, 1826; sv. 3, s. 369). Hume také charakterizoval merkantilistický přístup „obchodní přebytky dobré, deficit špatný“ jako „omezený a zhoubný názor“, který upřednostňuje hledisko výrobců, kteří z něj mají prospěch, před spotřebiteli, kteří jím trpí.

16. Alexandr Hamilton vysvětloval svou pro-merkantilistickou filozofii ve „Zprávě o manufakturách“, předložené americkému Kongresu v prosinci 1791.
17. Během své volební kampaně do zastupitelského sboru státu Illinois v roce 1832 Lincoln pronesl: „Moje politika je prostá... Jsem pro budování infrastruktury* a vysoká ochranná cla.“ Norton Garfinkle, *The American Dream vs. The Gospel of Wealth: The Fight for a Productive Middle-Class Economy* (New Haven, CT: Yale University Press, 2007, s. 34). Lincoln pochyboval o užitečnosti zahraničního obchodu pro ekonomiku. Starost mu dělala „zbytečná práce“ vynaložená na přepravu zboží z jedné země do druhé.
18. John Maynard Keynes, *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz* (*The General Theory of Employment, Interest and Money*, Amherst, NY; Prometheus Books, 1997, kap. 23; „Notes on Mercantilism“).
19. Webová strana WTO, http://www.wto.org/English/thewto_e/whatais_e/tif_e/fact3_e.htm.
20. Světová obchodní organizace, *International Trade Statistics*, 2008.
21. Koncem roku 2009 bylo plnoprávnými členy WTO 153 ze 194 států světa. Největšími nečlenskými ekonomikami byly Rusko, Írán a Kazachstán.
22. Podle Evropské komise spadalo na vrub společné zemědělské politiky (Common Agricultural Policy, CAP) a souvisejících zemědělských projektů asi 43 % rozpočtu Evropské unie (asi 55 miliard z celkových 117 miliard euro). Přesto jde o číslo podstatně nižší, než bylo 75 % z (tehdy ovšem mnohem nižšího) unijního rozpočtu v roce 1980. V absolutních číslech jsou největšími příjemci dotací na hlavu zemědělci z Francie, Španělska a Německa. V zemědělství dnes pracuje necelých 5 % občanů Evropské unie, což je průměr z rozpětí mezi 18 % v Polsku a 2 % ve Švédsku.

TŘETÍ KAPITOLA: STÁTNÍ KAPITALISMUS A JAK VZNIKL

1. Francouzský prezident Sarkozy hovořil na mezinárodní konferenci New World, New Capitalism, která se konala 8. ledna 2009 v Paříži. Projev znamenal oproti předešlému Sarkozyho poselství zvrát: v květnu 2007 byl zvolen, aby naplňoval svůj konzervativní program snižování daní, byrokracie a počtu státních zaměstnanců.
2. Funkce tohoto ministerstva (MITI) převzalo v roce 2001 nově zřízené ministerstvo hospodářství, obchodu a průmyslu (METI).
3. Přejít z MITI do premiéřského křesla byl nazýván *amakudari* neboli „sestoupení z nebe“.
4. V každoročních Indexech lidského rozvoje OSN, jež sledují příjem na hlavu, očekávanou délku života a jiné důležité zdravotní ukazatele, jakož i gramotnost, výši vzdělání a další faktory vypovídající o kvalitě života té které země světa, se skandinávské země pravidelně drží na předních místech. Údaje bývají také přejímány z Giniho indexu, který posuzuje míru ekonomické nerovnosti v různých zemích.
5. Zpráva OSN o lidském rozvoji, <http://hdr.undp.org/en/statistics>.
6. Termín *dirigismus* razil Jean-Baptiste Colbert, ministr financí Ludvíka XIV. Colbert byl prominentním zastáncem merkantilismu, který jsme zkoumali ve druhé kapitole.
7. Za příklad může posloužit automobilka Renault, jedna z několika málo velkých francouzských společností z doby 2. světové války. Renault byl v roce 1945 znárodněn zčásti i proto, že jeho majitel, Louis Renault, byl obviněn z kolaborace s nacisty. V roce 1994

* „Internal improvement system“ byla politika podpory výstavby sítě komunikací – ve 30. letech 19. století hlavně cest a plavebních kanálů. Pozn. překl.

- se společnost dočkala privatizace, byť francouzská vláda je dodnes jejím největším akcionářem s patnáctiprocentním podílem.
8. Článek 4 stanov britské Labouristické strany například v letech 1917 až 1995 používal takovou dikci: „Zabezpečit dělníkům pracujícím rukama i hlavou plné plody jejich práce a jejich nejspravedlivější možné rozdělení na základě společenského vlastnictví výrobních prostředků, distribuce a výměny a nejlepší dosažitelný systém lidové vlády a kontroly všech odvětví průmyslu i služeb.“ To bylo chápáno jako závazek „pomalé cesty ke komunismu“. Za Tonyho Blaira byla tato klauzule změněna a přiblížila se spíš sociální demokracii než socialismu. Klauzule 4 dnes hovoří o potřebě „vytvořit pro každého z nás možnosti, abychom mohli realizovat svůj potenciál, a pro nás všechny společnost, v níž budou moc, bohatství i příležitosti v rukách mnoha, nikoli mála...“
 9. BBC News, „Q&A: Singapore Elections“, 5. května 2006, <http://news.bbc.co.uk/2/asia-pacific/4976536.stm>.
 10. Velkými cenovými pohyby se nevyznačovala jen ropná krize vyvolaná v 70. letech státy společenství OPEC. Během první války v Zálivu se cena ropy za barel od července do listopadu 1990 více než zdvojnásobila a poté zase do února 1991 o polovinu klesla (z 15 dolarů na 35 za barel a zpět na méně než 18). Od března 1994 do října 1996 cena opět stoupla téměř na dvojnásobek, ale v červnu 1998 se znovu propadla na polovinu (ze 13 na více než 25 dolarů za barel a zpět pod 12 dolarů), přičemž v prosinci dokonce sestoupila pod hranici 10 dolarů, aby v srpnu následujícího roku 1999 opět stoupla na 20 dolarů. Mezi zářím 2003 a červencem 2008 vzrostly ceny ropy z 27 na 144 dolarů za barel, ale do prosince 2008 opět klesly na 40 dolarů. Údaje jsou převzaty ze statistik o cenách ropy Brent, jak je zaznamenala Energetická informační agentura (Energy Information Agency, EIA) americké vlády.
 11. Tyto a bezprostředně následující statistiky jsou amalgámem těch, jež zveřejnily mezivládní Mezinárodní energetická agentura a EIA. Ty zase kombinují odhady British Petroleum, časopisu *Oil and Gas*, *World Oil* a GEDIGAZu.
 12. *Statistical Review of World Energy* – každoroční přehled časopisu skupiny BP z června 2008.
 13. Během padesáti let experimentování s jadernou fúzí se této technologii nepodařilo vyprodukovat řádově více energie, než sama spotřebuje. Odborníci se stále nemohou shodnout, zda je levná, udržitelná, čistá a nevyčerpatelná energie z jádra pro polovinu 21. století reálnou možností, nebo věčnou chimérou ze světa sci-fi.
 14. Převzato z analýzy PetroStrategies, Inc., citující z *Oil and Gas Journal* z 15. září 2008. www.petrostrategies.org/Links/Worlds_Largest_Oil_and_Gas_Companies_Sites.htm. Tato čísla představují souhrn všech známých zásob ropy a zemního plynu, jichž většinu mají v rukou státní společnosti. Pravidlem je, že se 5,85 miliardy kubických stop (183 milionů m³) bere jako ekvivalent jednoho milionu barelů ropy.
 15. Fariborz Ghadar, „Iran at the Crossroads“, Center for Strategic and International Studies, 10. Července 2009. <http://csis.org/pubilcation/iran-crossroads>.
 16. Roger Stern, „The Iranian Petroleum Crisis and United States National Security,“ *Proceedings of the National Academy of Sciences* 104, č. I (2. ledna 2007), s. 377–382. Stern pokládá za mylnou americkou hypotézu, že Írán jadernou energii pro civilní účely nepotřebuje. Bez ohledu na to, zda íránské jaderné projekty poskytují krytí zbrojnímu programu, Stern zjistil, že je zde ropný a plynárenský průmysl v tak vážném úpadku, že nakonec nebude schopen uspokojit ani domácí spotřebu.
 17. Podle International Energy Agency poklesla produkce ropy ve Venezuele z 2,56 milionů barelů denně v roce 2005 na 2,18 milionů barelů denně na začátku roku 2009.

18. Tato společnost vznikla v roce 2007 sloučením ropných a plynárenských kapacit obhospodařovaných dříve odděleně společnostmi Statoil and Norsk Hydro.
19. Některé státní ropné společnosti v arabských státech Perského zálivu, jako jsou Saudi Aramco, Abu Dhabi National Oil Company a Kuwait Petroleum Corporation, si mohou dovolit spoléhat na stále obrovské domácí zásoby.
20. Viz Daniel Yergin, *The Prize: The Epic Quest for Oil, Money and Power* (New York, Simon & Schuster, 1991).
21. Bolivijský viceprezident Álvaro García Linera v rozhovoru pro časopis *Christian Science Monitor* z 27. března 2007.
22. Rostoucímu surovinovému nacionalismu v době vysokých cen se říká „paradox hojnosti“. Příklady viz Terry Lynn Karl, *The Paradox of Plenty: Oil Booms and Petro-States* (Berkeley, University of California Press, 1977).
23. Dalšími předními producenty uranu jsou Rusko, Kanada, Austrálie, Niger a Namibie. Nuclear Energy Agency Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a International Atomic Energy Agency v roce 2007 odhadly, že s přihlédnutím ke známým rezervám a prognózám spotřeby by měly zásoby uranu vydržet dalších sto let, což je o poznání déle než dává většina kvalifikovaných odhadů ropě a plynu.
24. Autorství termínu *suverénní fond* se přičítá Andresu Rozanovovi ze State Street Global Advisors. Použil jej ve svém článku „Who Control the Wealth of Nation?“, otištěném v *Central Banking Journal* 15, č. 4, listopad 2005, s. 52–57.
25. „Klasifikace fondů: Sovereign Wealth Fund Institute, <http://www.swfinstitute/funds.php>.
26. Zdá se, že hlavní index transparentnosti suverénních fondů toto potvrzuje. Sovereign Wealth Fund Institute klasifikuje suverénní fondy podle Linaberg-Maduellova indexu transparentnosti. Další důkazy o souvislosti mezi vládou a průhledností (nebo neprůhledností) SF nabízí práce Edwina M. Trumana *Sovereign Wealth Funds: The Need for Greater Transparency and Accountability*, nástin stanoviska pro Peterson Institute of International Economics, Washington D.C., srpen 2007.
27. Podle Sovereign Wealth Fund Institute a International Financial Service London, které sledují suverénní fondy ve světě na podrobné denní bázi.
28. Emily Thornton a Stanley Reed, „Inside the the Abu Dhabi Investment Authority,“ *Business Week*, 6. června 2008. http://www.businessweek.com/globalbiz/content/jun2008/gb2008065_742165.htm.
29. ADIA koupil v polovině roku 2007 10 % Apollo Management a 20 % Ares Management. Druhý abúdhabský suverénní fond, Mubadala, zároveň koupil 7,5 % Carlyle Group, zatímco jeden z dubajských suverénních fondů, International Capital, koupil 10 % Och-Ziff.
30. Mezinárodní pracovní skupina suverénních fondů (International Working Group of Sovereign FUNds): *Sovereign Wealth Funds: Generally Accepted Principles and Practices – „Santiago Principles“*, říjen 2008. <http://www.iwg-swf.org/pubs/eng/santiagoprinciples.pdf>.
31. Mezi skomírající západní banky, které obdržely od suverénních fondů největší finanční injekce, patří Citigroup, jež dostala 6,8 miliardy dolarů od singapurského GIC, 7,6 miliardy od Abú Dhabí a 7,7 miliardy od Kuwait Investment Authority (KIA) – celkem asi 13,5 % tehdejší tržní hodnoty banky; Merrill Lynch, která obdržela 5 miliard od singapurského Temaseku, 3,4 miliardy od kuvajtského KIA a 2 miliardy od South Korea's Investment Corporation, celkem ekvivalent 22,5 % podílu v bance; UBS pak dostala 9,8

- miliardy od singapurského GIC a 1,8 miliardy od SAMA, což je 10,6% podíl; a Morgan Stanley, do níž China Investment Corporation vložila 5 miliard dolarů, za které v bance obdržela 9,9% podíl. Celkově suverénní fondy napumpovaly od března do června 2008 do západních soukromých finančních institucí přes 60 miliard dolarů.
32. Council on Foreign Relations se ve svých odhadech hodnoty největších suverénních fondů Spojených arabských emirátů drží na nejnižší hranici. Začátkem roku 2009 tato instituce odhadovala, že by tyto fondy mohly mít menší hodnotu, než s jakou počítají nejliberálnější odhady – hodnotu spíše v rozmezí 300–500 miliard dolarů, a nikoli téměř 950 miliard. Council on Foreign Relations vycházela z hypotézy, že fondy Spojených arabských emirátů investovaly obrovské částky na mezinárodních akciových trzích, a mohly tudíž během roku 2008 přijít až o 40 % své čisté hodnoty. Viz Brad Setser a Rachel Ziemba, *GCC Sovereign Funds: Reversal of Fortune*, Council on Foreign Relations Center for Economic Studies, leden 2009.
 33. Ruské ministerstvo financí ocenilo koncem roku 2008 Rezervní fond na 136 miliard dolarů a Národní fond bohatství na 84 miliard.
 34. Třebaže že podle jména jde o fond sociálního zabezpečení, bývá klasifikován jako suverénní fond, protože má ve svém portfoliu devizová aktiva investovaná většinou s jistou mírou rizika v zahraničí.
 35. Údaje ze *Sovereign Wealth Funds: A Work Agenda*, Mezinárodní měnový fond, únor 2008. MMF zaznamenal, že v letech 2003–2007 suverénní fondy celkově rostly tempem téměř 25 % za rok, v tom však byly zahrnuty i nově zakládané fondy, které byly poté podstatně zkráceny.
 36. OPEC byl založen v září 1960 v Bagdádu a k jeho zakladatelům patřilo sedm arabských států těžících ropu plus Írán, Ekvádor, Indonésie, Nigérie, Angola a Venezuela. Zrodil se zčásti z nespokojenosti nad tím, že o cenách ropy a těžebních kvótách rozhodovaly západní nadnárodní ropné společnosti, a zčásti z touhy vlád zemí produkujících ropu mít tyto mechanismy pod kontrolou.
 37. Se zkratkou BRIC přišel Jim O'Neill z Goldman Sachs Global Economic Group v pracovním listu č. 60 z listopadu 2001, který vyšel pod titulem „Building Better Global Economic BRICs“. Prognózy banky Goldman Sachs ohledně míry růstu trhů v BRIC a dalších zemích s rychle se rozvíjejícími ekonomikami revidovali směrem vzhůru Dominic Wilson a Roopa Purushothaman v „*Dreaming with BRICs: The Path to 2050*“, Global Economics Paper č. 99 z října 2003 a znovu, opět směrem vzhůru, v *BRIC and Beyond* v listopadu 2007. <http://www2.goldmansachs.com/ideas/brics/book/BRIC-Full.pdf>.
 38. Medveděvovo ujištění, že svému bankovnímu účtu důvěřuje i navzdory krizi: Zpráva Agence France Press z 29. října 2008. <http://afp.google.com/article/ALeqM5jGwiNtdVPc3GapKrTdlV1AGdlw>.

ČTVRTÁ KAPITOLA: STÁTNÍ KAPITALISMUS VE SVĚTĚ

1. Andrew Hammond, „Saudi Economic Cities Under Pressure to Deliver,“ Reuters, 20. srpna 2008. <http://www.reuters.com/article/inDepthNews/idUDL1910285120080820?sp=true>.
2. Hospodářské město krále Abdalláha, [http://www.kingabdullahcity.com/en\(AboutKAEC/VisionOfTheCity.html](http://www.kingabdullahcity.com/en(AboutKAEC/VisionOfTheCity.html).

3. „The World Billionaires: #19 Prince Alwaleed Bin Talal Al-Saud,“ *Forbes*, 5. března 2008. http://www.forbes.com/lists/2008/10/billionaires08_Prince-Alwaleed-Bin-Talal-Alsaud_ORD0.html.
4. Frank Kane, „Dubai’s New Energy Bodies Have Work Cut Out,“ *UAE National*, 1. září 2009. <http://www.thenational.ae/apps/pbcs.dll/article?AID=/20090901/BUSINESS/709019950/1058&templat=columnists>.
5. „New UAE Media Censorship Law Sparks Criticism,“ Press TV (Iranian news agency), 15. dubna 2009. <http://www.presstv.com/detail.aspx?id=91435§ionid=351020205>.
6. Lionel Laurent, „Beware an Abu Dhabi Exposé,“ *Forbes*, 27. srpna 2009. <http://www.forbes.com/2009/08/27/davidson-abu-dhabi-markets-econ-censorship.html>.
7. Catrina Stewart, „Russian Regional Governor Said ArcelorMittal Could Lose Coal Mines,“ *Breaking News 24/7*, 10. července 2009. <http://www.blog.taragana.com/n/russian-regional-governor-said-arcelormittal-could-lose-coal-mines-105670>.
8. Working Groupn on Privatization and Corporat Governance of State Owned Assets, „State Owned Enterprises in India: Reviewing Evidence,“ Organizace pro spolupráci a hospodářský rozvoj, 26. ledna 2009, založeno na práci profesora Rama Kumara Mishry.
9. Tamtéž s. 6.
10. Fortune Global 500, 2009. http://www.money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2009/full_list.
11. Fareed Zakaria, „Meeting with World Leaders at the United Nations,“ CNN, 28. září 2008. <http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/0809/28/fzgps.01.html>.
12. David Lague, „China Corners Market in a High-Tech Necessity,“ *New York Times*, 22. ledna 2006. http://www.nytimes.com/2006/01/22/business/worldbusiness/22iht-rare.html?_r=1&pagewanted=print.
13. Dan Levin, „In China, a Rocky Ascent for Basketball,“ *New York Times*, 22. července 2009. <http://www.nytimes.com/2009/07/23/sports/basketball/23basketball.html>.
14. „Schott’s Vocab: Guo Jin Min Tui,“ *New York Times*, 26. března 2009. <http://schott.blogs.nytimes.com/2009/03/26/guo-jin-min-tui>.

PÁTÁ KAPITOLA: VÝZVA

1. Elaine Wu, „China’s Presence Increasingly Important in Cooling the World’s Hot Spots,“ *US-China Today*, University of Southern California US-China Institute. [http://www.uschina.usc.edu\(X\(1\)A\(S2G8hytzygEkAAAAN2EOWIxYTktNmQ1Mi00MGU2LW-14N2UtOGViMDE3OWVkmZfhkUeege3nS7H-7o_mq0t7O3XI8U1\)S\(avuz4p45go-jo1p45wahedkfo\)\)/ShwFeature.aspx?articleID=2069&ASPXAutoDetectCookieSupport=1](http://www.uschina.usc.edu(X(1)A(S2G8hytzygEkAAAAN2EOWIxYTktNmQ1Mi00MGU2LW-14N2UtOGViMDE3OWVkmZfhkUeege3nS7H-7o_mq0t7O3XI8U1)S(avuz4p45go-jo1p45wahedkfo))/ShwFeature.aspx?articleID=2069&ASPXAutoDetectCookieSupport=1).
2. V této souvislosti razí Fareed Zakaria termín „vzestup zbytku“, který zpopularizoval ve své práci *The Post-American World* (New York, Norton, 2008. Český *Postamerický svět*, Academia Praha, 2010).
3. Karl-Heinz Büchemann, „The Dumbest Idea in the World: Jack Welch, the FIGuerhead of Shareholder Value, Disowns His Doctrine,“ *Atlantic Times*, duben 2009. http://www.atlantictimes.com/archive_detail.php?recordID=1716.
4. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, *Principles of Corporate Governance* (Principy správy a řízení společností OECD), květen 1999.

5. Welch onen přístup odmítl v rozhovoru pro *Financial Times* z 12. března 2009: „Hodnota pro akcionáře je výsledek, nikoli strategie.“
6. Prezidenta Hoovera žádala více než tisícovka předních ekonomů své doby, aby Smoot-Hawleyův zákon nepodepisoval. Ve srovnání s předchozím zákonem o clech z roku 1922 (i ten ve své době vedl k dramatickému zvýšení dříve tarifů platných dříve) uvaloval Smoot-Hawleyův zákon vyšší cla na 890 yvbraných skupin zboží a snižoval je jen u 235 skupin. V roce 1932 dosáhly americké celní tarify u proclívaného zboží 59 %, což byla úroveň, kterou v minulosti překročily jen jednou, o sto let dříve. Viz „Boj o Smoot-Hawleyův zákon,“ *Economist*, 18. prosince 2008. Text je přístupný na několika adresách včetně <http://www.people.fas.harvard.edu/~hiscox/SmootHawley.pdf>.
7. „What Is the World Trade Organization? http://www.wto.org/english/thewto_e/tif_e.htm.
8. Komuniké G20. „London Summit – Leaders’ Statement,“ (Londýnský summit – prohlášení vedoucích představitelů). Přístupno na http://www.g20.org/Documents/g20_communique_020409.pdf.
9. „Confidence in Obama Lifts U.S. Image Around the World“, Global Attitudes Project, Pew Research Center. <http://pewglobal.org/reports/display.php?ReportID=264>.

ŠESTÁ KAPITOLA: JAK ČELIT VÝZVĚ

1. Murray N. Rothbard, „A Future of Peace and Capitalism“ v *Modern Political Economy*, vyd. James H. Weaver (Boston, Allyn & Bacon, 1973, kap. 28).
2. George Will, „Capitalism Goes Out of Tune,“ *Washington Post*, 10. května 2009, s. 2.
3. Schumpeter ve skutečnosti věřil, že kapitalismus nakonec ustoupí nějaké formě socialismu, protože ekonomika nebude schopna vytvářet dostatek pracovních míst pro ty, kdo je budou chtít, a intelektuálové využijí nespokojenosti společnosti k vytvoření sociálních států.
4. Roger Altman, „Globalization in Retreat,“ *Foreign Affairs*, červenec/srpen 2009.
5. Tisková zpráva Světové banky z 12. dubna 2009. <http://web.worldbank.org/WSITE/EXTERNAL/NEWS/0,,contentMDK:22067892-pagePK:64257043-piPK437376~theSitePK:4607,00.html>.
6. Tom Biracree, „IHS Herold/Harrison Lovegrove Study Finds 2008 Global Upstream Oil & Gas Transaction Value Fell 32 %,“ Source, IHS (Information Handling Services). http://press.ihs.com/article_display.cfm?id=4004.
7. Z různých zpráv Alberta Parka, Caj Fanga a Du Yanga pro *China Quarterly Update* Světové banky. Podle této banky vedlo v Číně v 80. letech minulého století každé jedno procento růstu HDP k 0,3 % růstu zaměstnanosti, zatímco od roku 2000 každé jedno procento růstu HDP přineslo asi jen k 0,1 % růstu zaměstnanosti. „How High is China’s Jobless Rate?“ *Economist*, 27. listopadu 2008. http://www.economist.com/businessfinance/displayStory.cfm?story_id=12677296.
8. Tisková konference prezidenta Obamy, 29. 4. 2009. http://www.whitehouse.gov/the_press_office/News-Confernce-by-the-President-4/29/2009.
9. http://travel.state.gov/visa/immigrants/types_4317.html. Loterie o zelené karty je oficiálně známa pod názvem Diversity Visa Lotery a je k dispozici žadatelům ze všech zemí světa s výjimkou deseti, odkud do USA přichází nejvíce imigrantů. Tato informace se zakládá na údajích U.S. Citizenship and Immigration Service z roku 2007, převzatých National Foundation for American Policy.

10. William Kerr a William Lincoln, *The Supply Side of Innovation: H1-B Visa Reform and US Ethnic Innovation*, Harvard Business School, studijní materiály 09-005, prosinec 2008.
11. Edwin Chen, „McCain Vows to Halt China Toy Imports if Children Endangered,“ Bloomberg News, 22. dubna 2008. <http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=20601087&sid=stqFrDRnvz.I&refer=home>.
12. Robert D. Atkinson, „The Rise of the New Mercantilism,“ *Globalist*, 29. května 2008. <http://www.theglobalist.com/StoryIs.aspx?StoryId=7026>.
13. Tamtéž.
14. „China’s Piracy Hurting Its Own Industries,“ část 4, Associated Press/MSNBC, 7. července 2006. <http://www.msnbc.msn.com/id/13617619>.
15. „Support for Free Trade Recovers Despite Recession,“ Pew Research Center for the People & the Press, 28. dubna 2009. <http://people-press.org/report/511/free-trade-support-recovers>.
16. Philip Stephens, „Wanted: Global Politics to Rescue Global Capitalism,“ *Financial Times*. <http://m.ftchinese.com/index.php/ft/story/001025286/en>.